

tingsmand Hr. Edvard Brandes saa rigtig har gjort opmærksom paa, aldeles ikke et nationalt Principspørgsmaal, men et indrepolitisk, partitaktisk Handelsobjekt slet og ret, og det er et meget bekvemt Handelsobjekt at forhandle om, det er finansielt set et Objekt af lignende Nytte og Bekvemhed som Spiritus og Tobak. Men det bør det ikke være fra et konservativt Grundsynspunkt, saa vist som det er det konservative Folkepartis Mærkesag. Jeg vil derfor haabe, at de Konservative vil være saa fornuftige, inden de skal til Valg næste Gang, at finde et fast Grundlag at staa paa her, for Militærforliget af 1922 er ikke konservativt set et godt Grundlag at gaa til Valg paa; i hvert Fald vil jeg for mit Vedkommende fejle for min Dør.

Jeg har ønsket, det skulde være muligt indenfor den bestaaende Ordning finansielle Rammer at naa til en Militærordning, som største Delen af den militære Sagkundskab kunde enes om, og som de Konservative derfor vilde give deres Tilslutning, men det har hidtil — saa synes det — været forgæves. Den militære Sagkundskab har ikke kunnet enes. De ansvarlige øverste Autoriteter indrømmer for de flestes Vedkommende, at der tiltrænges Reorganisation, og der er Planer fremme i saa Henseende fra den ene og den anden Side, men om noget bestemt har man ikke kunnet enes. At det for de to i Øjeblikket kommanderende Generaler, General Ellis Wolff, som falder for Aldersgrænsen om et halvt Aar, og General Birke, der som Landstingsmand i 1922 spillede en saa fremragende partipolitisk Rolle, er et personligt Prestigespørgsmaal at forsvare Ordningen af 1922 til det yderste, kan ikke undre nogen, men det kan ikke være afgørende for en konservativ saglig Forsvarsbetragtning. Der er ingen andre Generaler end de to, der virkelig har sagt god for denne Ordning og sagt, at her var skabt et Grundlag, paa hvilket Hærens Befalingsmænd og Mandskab med Fortrøstning kunde tage Arbejdet op. Æren for denne Udtalelse staar for General Ellis Wolffs egen Regning, ingen andre Generaler har sagt noget lignende.

Jeg har ønsket, at der skulde gives en fair Prøvetid, bl. a. fordi jeg ved, at det var et Ønske fra ledende konservativ Side, at der ikke i denne Samling som Ripost til Regeringens Afrustningsforslag blev fremsat Forslag om Reorganisation af den gældende Militærordning, og jeg har taget disse Henstillinger og Ønsker til Følge. Jeg har kunnet gøre det med god Samvittighed i denne Samling, for det var jo givet, at dette

Militærforslag, Afrustningsforslaget, ikke bliver til noget i denne Samling. Det bliver sendt op til Landstinget, og der bliver det syltet, og saa bliver det forelagt ved næste Samlings Begyndelse i Landstinget igen, og dermed begynder den rigtige Forberedelse til den kommende Valgkampagne, som jeg formoder vil komme i 1927. Socialdemokratiet og Regeringen vil til Efteraaret forelægge alle disse glimrende socialdemokratiske Fremskridtsreformer, som er blevet standset af det reaktionære Landsting, af de forbenede Konservative og de forbenede Gaardmandsagrarer. De vil forelægge ogsaa dette Forslag igen, og saa vil de, naar det atter ikke lykkes at faa Forslaget igennem, gaa ud til Vælgerne til næste Foraar og sige: Se, hvad vi vilde have lykosaliggjort Landet og dets Befolkning med, hvis det ikke var blevet stoppet, hvis vi ikke var blevet bremsed af det reaktionære Landsting, af Højres og Venstres Kortsyn, af deres Arbejderhad, af Løntryk og Kapitalisme, og jeg ved ikke hvad. Og saa vil Socialdemokratiets Program blive: Ned med Kapitalismen, ned med Løntrykkerne, ned med Militarismen, leve Socialdemokratiet, leve den socialdemokratiske Reform. Det er, hvad vi har at vente os.

Nu i dette Øjeblik, efter de Aar, der er gaaet af denne Regerings Liv, maa jeg sige, at naar man ser paa Regeringens Gerninger og dens Resultater og den Maade, hvorpaa den tager sine Nederlag, føler man Trang til som Motto over Regeringsbænken at sætte: Her er store sociale Reformatorens sidste Hvilested. Men der er jo en Mulighed for, at der kan komme Liv i Kludene til næste Aar, og selv om man har det fredssommelige Gemyt, som de socialdemokratiske moderate Førere har herhjemme, og selv om man helst vil have, at alt gaar saa bekvemt og mageligt som muligt, kan de dog blive drillet saa meget af Venner og Fjender, at de siger: Nu kan det være nok! Saa gaar man til Valg, og saa gælder det om i Tide at have forberedt en saa valgpolitisk gunstig Situation som muligt. Og det vil Socialdemokratiet faa Tid til i Løbet af Sommeren og i Løbet af næste Samling, og jeg nærer ingen Tvivl om, at Tiden vil blive brugt adskilligt bedre — og det er ogsaa paa høje Tid — i det Aar, der nu forestaar, end i de to sidste Aar, da saa meget er forsømt. Og blandt de Programpunkter, der vil komme for til næste Aar, er som sagt ogsaa Spørgsmaalet: for eller imod det socialdemokratiske Nedrustningsforslag.

Men det er ikke nok fra et konservativt